

Jaume de PUIG I OLIVER

CINC DOCUMENTS TOLOSANS SOBRE RAMON SIBIUDA

René Gadave va desvetllar ja fa anys la nostra curiositat sobre el fons *Notaires (E)* dels Archives de la Haute Garonne i assenyaladament sobre el registre Assolenti, notari tolosà de principis del segle XVI.¹ Entre els regests de documents que va publicar sobre la Facultat de Dret de l'antic Estudi General de Tolosa, hi havia una fugaç aparició de Ramon Sibiuda en funcions de rector.² Això ens va animar a reprendre el registre Assolenti de cap a cap, a transcriure el document que Gadave només havia regestat i els altres que per ventura hi vam trobar, en els quals Sibiuda també compareixia.

En el primer dels documents que ara són publicats, de l'any 1434, Ramon Sibiuda hi és esmentat com a rector. En dos altres documents del 1435 Sibiuda torna a sortir com a rector. Quan el seu nom apareix al costat de i barrejat amb noms de framenors, predicadors, carmelitans, agustins o canonges, és presentat sense cap indicació de pertinença a un o altre orde religiós. En els documents que publiquem és anomenat mestre en teologia, «sacre pagine magister», un cop.

En un document publicat el seu dia per Marcel Fournier i datat el 17 de març del 1429,³ Ramon Sibiuda era anomenat rector i mestre en arts. Podem conjecturar, per tant, que Sibiuda ja era professor a l'estudi tolosà abans de 1429, perquè per a accedir al rectorat -que era un càrrec trimestral⁴- calia observar l'ordre d'antiguitat en el si de cada facultat.⁵ La documentació coneguda fins avui permet, doncs, d'asseverar que Sibiuda va començar essent professor de filosofia a l'Estudi de Tolosa, del qual fou rector durant un trimestre del 1429, un altre del 1434 i un altre del 1435, almenys. Entre 1429 i 1434 va canviar de facultat, passant a regentar una càtedra de teologia.

1. Cf. René GADAVE, *Les documents sur l'histoire de l'université de Toulouse et spécialement de sa faculté de droit*, Tolosa de Llenguadoc 1910.

2. *Ibid.*, 110.

3. Cf. Marcel FOURNIER, *Les statuts et privilèges des Universités françaises depuis leur origine jusqu'en 1789*, vol. I, París 1890, 774 a-b.

4. Cf. els estatuts de l'Estudi de Tolosa del 1313, dins M. FOURNIER, *op. cit.*, 474-476.

5. Cf. *ibid.*, el document núm. 543, del 12 de març de 1311, p. 470: «V. Item, quod de doctoribus vel magistris secundum suam facultatem eligatur in rectorem antiquior de sua facultate, qui numquam rector fuerit. Quod si antiquior alias rector fuerit, assumetur post primum antiquum antiquior, et sic de aliis successive, donec omnes per ordinem fuerint assumpti. Post quod rursus eodem ordine iteretur».

Crida l'atenció el fet que en el primer dels documents que publiquem la forma del nom del nostre personatge coincideixi amb la que dóna el ms. 747 de la Biblioteca Municipal de Tolosa:⁶ «Sibioude». En els altres documents apareix la forma «Sebioude». Totes dues formes porten incorporada una «o» entre la «i» i la «u» de la segona síl·laba del nom. Cap dels manuscrits amb algun element introduït en el mateix lloc no incorpora aquesta lletra, sinó una «e».⁷ En la seva forma actual el registre Assolenti és una transcripció de documents de diversa època en lletra cursiva curial del segle XVI. Podem, per tant, conjecturar que aquest registre ha conservat una forma fonèticament molt pura del nom Sibiuda, al marge de les contaminacions de la tradició manuscrita.

I

1434 juliol 21. Tolosa de Llenguadoc Archives de la Haute Garonne, *Fonds Notaires (E)*, Reg. Assolenti J 379, f. 72a-b

Reunió del consell de l'Estudi General de Tolosa de Llenguadoc per a prendre determinis en relació amb litigis entre l'estudi i el senescal de Tolosa, entre el tresorer i el col·legi de Sant Marçal, i un altre d'anterior que segueix el seu curs

Anno a nativitate Domini M CCCC XXXIII et die mercurii, in vespere beate Marie Magdalene, que fuit XXI iulii, existentes in collegio Sancti Martialis et intus capellam, post tertiam horam, congregati per bedellos universitatis de mandato dicti domini locumtenentis, venerabilis vir dominus Hugo Amelli, decretorum doctor, canonicus Sancti Saturnini, locumtenens domini rectoris, videlicet, domini Raymundi Sibioude; reverendus in Christo pater dominus F[errarius], abbas Sancti Saturnini; (reverendi magistri:) reverendus in Christo pater dominus B[ernardus], prepositus Tholosanus; Petrus Porquerii, minorum; Iohannes Martello, minorum regens; Dy Portola, Augustinorum regens; Petrus Galterii, predicatorum; Thomas Baronis, carmelitarum regens; Blasius de Sancto Ginerio, minorum, (in sacra pagina professores); B[ernardus] de Clusello; B[ernardus] Andree, (decretorum regentes); Helias Brulheti, (legum doctores).^a

Dictus dominus prepositus ibidem dixit et exposuit qualiter super propositione facta per ipsum, de consensu ac voluntate domini rectoris et Universitatis, in curia

6. El primer que va insistir en la importància del ms. 747 de la Biblioteca Municipal de Tolosa de Llenguadoc per tal d'establir algunes dades incontestables sobre Sibiuda fou G. COMPAYRÉ en la seva tesi *De Raymundo Sabundo ac de Theologiae Naturalis libro*, París 1872. Després d'ell, hi tornaren a insistir Reulet, Bové, Probst, Avinyó, els Carreras Artau, etc.

7. París, Bibliothèque Nationale, lat. 3133 i 3135: «Sabieude»; Rouen, Bibliothèque Publique, ms. 595: «Sibieude».

domini seneschalli Tholose, die lune [tunc] preterita, contra eundem et statum ac honorem persone sue locuti fuerant *et cetera*, et cum, ut [premissum] est hoc feci[s]set de mandato domini rectoris et Universitatis, requirebat quatenus advocarent et [causam] contra quemcumque obloquentem et ipsum vexare volentem [recipient] ac [defend]ent expensis universitatis, requirendo iusticiam per nos Malhaferri et Assolenti, promittendo tradere per extensum [premierunt] infrascriptis *et cetera*, presentibus domino P[etro] Porquerii, magistro in Sacra Pagina, et domino Iacobo Ferradestius [pro testibus].

Item, ibidem fuerunt similiter plura deducta per dominum Heliam Brulheti, sindicum [...] licenciatum Universitatis tangentur. Et tandem auditis [...] de quibus supra de et super omnibus, remanserunt in hunc appunctamentum.

Primo, quod dictus dominus sindicus et Universitas advocaverunt acta, dicta et gesta per dictum dominum prepositum in curia domini seneschalli, die lune proxime preterita, XVIII huius mensis iulii, [presentibus] domino rectore et Universitate et mandant sindicis quatenus assumant dictam causam [non] deffensoris contra quoscumque, volentes directe vel indirecte dominum prepositum proponen[tes] inquietare vel molestare, promittendo causam ducere expensis Universitatis con[...] litteras quibuscumque sindicis de assumendo et concesserunt litteras sub sigillo [comitendas] domino comitti Fuxi et quibuscumque aliis.

Item, super debato inter dominum thesaurarium et collegium Sancti Martialis, deputarentur ad [eundem] ad dictum thesaurarium dominos prepositum et B[ernardum] de Clusello pro parte Universitatis.

Item, super aliis excessibus deductis ibidem inflictis per dominum thesaurarium et que [deinceps] infliguntur per ipsum et suos officarios, deputarentur quatuor heligendi per Universitatem, qui bene et viriliter exponerent domino thesaurario.

Presentibus quibus supra.

Item, quod accederetur ad iudicem curiarum, dominum Iohannem de Saxis, cum requesta que ibidem fuit facta huius[modi?] tenoris.

Ex parte.

Et requireretur si advocabat contenta in ea et cetera, et ad hoc accederet dictus dominus Iacobus Ferradestius, ut sindicus, et Robertus Assolenti, bedellus, cum [testibus].

a. El títol de «doctores» s'ha d'aplicar a B[ernardus] Andree i a Helias Brulheti.

II

1434 novembre 6. Tolosa de Llenguadoc Archives de la Haute Garonne, *Fonds Notaires (E)*, Reg. Assolenti J 375, f. 73r

Reunió del consell per a examinar l'ordre del rei d'enviar delegats de l'Estudi al Concili de Basilea, resolent d'al·legar que eren massa pocs per a complimentar l'ordre

In anno quo supra et die VI mensis novembris, convocato consilio de mandato domini B[ernardi] Andree, rectoris, hora vesperorum, infra ecclesiam Santi Mar-

tialis, ubi erant ipse dominus rector, magister Iohannes Magdale, regens Sancti Bernardi, Guillelmus Galilerii, predicatorum, Raymundus Sebioude, sacre pagine magister, B[ernardus] de Clusello, H[ugo] Amelli, decretorum doctores, A. de Bosco, magister in medicina, Dominicus de Pulcro, magister in artibus, Iohannes Iuneris, magister in artibus, et dominus H[elias] Brolheti, syndicus, ad mittendum ad consilium Bale, prout dominus noster rex mandabat per suas litteras, quas ibidem idem dominus rector, fuit visum dictis dominis de quibus supra quod ipsi erant pauciores [...] ad omnes fines. Ibidem expressum est esset bonum quod vocarentur omnes et cum cancellario ordinarent diem deputacioni fuit computatum (?), presentibus Malhaferris.

III

1435 gener 12. Tolosa de Llenguadoc Archives de la Haute Garonne, *Fonds Notaires (E)*, Reg. Assolenti J 379, f. 74r

Requisició de Ramon Serena, catedràtic de lleis, al rector Ramon Sibiuda perquè no incorpori a l'Estudi Pere Pigat, si abans aquest no satisfà els drets que ha de pagar

Item, anno quo supra et die XII^a mensis ianuarii, existens coram domino Raymundo Sebioude, rectore Universitatis, in capitulo patrum Augustinorum, dominus Raymundus Serene, legum doctor et regens in Universitate Tholosana, dixit verba dirigendo dicto domino rectori, quod casu quo ipse incorporaret dominum Petrum Pigati Universitati absque solutione iurium^b [...] et [...] ac [nomine suo], provocabat ab eodem *et cetera* pro se et suis adherentibus et protestabatur contra eum *et cetera*, necnon et contra magistrum Iohannem Iuneris, thesaurarium, etiam presentibus, de quibus petiit instrumentum, presentibus magistro Iohanne Adhemarii, in legibus baccalario, et Iacobo Ferradesthius. Item, ibidem, dictum appuntamentum adhesit domini H[ugo] Nigri, I[ohannes] Martelli, Theodoricus, regens Sancti Bernardi, Philippus Robberti, de quibus *et cetera*, presentibus quibus supra. Item, etiam adhesit De Bosco, presentibus quibus supra.

b. Segueix un reclam, que remet al bordó del marge esquerre: [...] et [...] ac [nomine suo].

IV

1435 gener 24. Tolosa de Llenguadoc Archives de la Haute Garonne, *Fonds Notaires (E)*, Reg. Assolenti J 379, f. 74r

Certificat d'admissió a l'Estudi d'un mestre, que no és anomenat, el qual promet de pagar tots els drets establerts

Item, anno quo supra et XXIII ianuarii, magister^c promisit et iuravit magistro Iohanni Iuneris in manibus domini R[aymundi] Sebioude, rectoris, [dare nomen] omnium scholarum infra et solvere promisit stabilitum pro omnibus, hoc excepto quod ipse deduceret recepta et dedit licentiam regendi hinc ad Pasca, presentibus Malhaferri et magistro Petro^d [Brunelli] in medicina.

c. Segueix un espai en blanc d'aproximadament 55 mm *d* Segueix un espai en blanc d'aproximadament 35 mm

V

1435 març 8. Tolosa de Llenguadoc Archives de la Haute Garonne, *Fonds notaires (E)*, Reg. Assolenti J 379, f. 74v

Reunió de catorze professors de l'Estudi per a concedir algunes dispenses i llicències

Anno quo supra et die octava mensis marcii, existentibus infrascriptis infra capellam patrum Augustinorum ecclesie Tholosane, inter tertiam et quartam horam post meridiem, mandati sive rogati per bedellum, videlicet Robbertum Assolenti, consenserunt quod dispensaretur super fi[...] [...] [...] lome, ordinis Carmelitarum, et ibidem fuit dispensatum super statuto et illico fuit reduct[?] ad statum. Item, infrascripti dederunt licentiam domino vicegerenti dispensandi de qualiter per ipsum nominandi et nunc pro tunc, *et cetera*, dispensabantur et dispensationi consenciebant.

Primo, dominus vicecancellarius
 P[etrus] Martialis, carmelitarum
 R[aymundus] Sebioude
 R[aymundus] de Maseriis
 Petrus Serni, Deaurate
 Safontis
 Martelli
 Regens Sancti Bernardi pro se et magistro Hugone Nigri
 De Genolhato
 Thome Baronis
 Seguiy
 Jalgia
 Robbertus, predicatorum
 Theodoricus

e. Segueix un espai en blanc d'aproximadament 55 mm